

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์
Weekly Epidemiological Surveillance Report, Thailand

ปีที่ 42 ฉบับที่ 13 : 8 เมษายน 2554

Volume 42 Number 13 : April 8, 2011

สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

สรุปสถานการณ์การเฝ้าระวังอาการภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2554

(Adverse Event Following Immunization: AEFI surveillance, February 2011)

✉ kanoktip@health.moph.go.th

กนกทิพย์ ทิพย์รัตน์, ดารินทร์ อารีโยชคชัย

1. จำนวนรายงานสะสม พ.ศ. 2554

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 28 กุมภาพันธ์ 2554 สำนักโรคระบาดวิทยาได้รับรายงาน AEFI จำนวน 57 รายงาน เป็นรายงานที่มีการสอบสวนผู้ป่วย (รายงาน AEFI 1, AEFI 2) 35 รายงาน แบ่งเป็นอาการร้ายแรง 18 รายงาน โดยเป็นกรณีเสียชีวิต 1 ราย และอาการไม่ร้ายแรง 17 รายงาน ส่วนรายงานที่ไม่มีการสอบสวนผู้ป่วย (รายงาน 506) มีจำนวน 22 รายงาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลรายงานที่มีการสอบสวนสามารถคิดอัตราการรายงาน AEFI ตามชนิดวัคซีนในโปรแกรมการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของประเทศไทย ได้ดังรูปที่ 1

2. รายงาน AEFI เดือนกุมภาพันธ์ 2554

วันที่ 1 - 28 กุมภาพันธ์ 2554 สำนักโรคระบาดวิทยาได้รับรายงาน AEFI ทั้งสิ้น 32 ราย เป็นรายงานที่มีการสอบสวนผู้ป่วย 20 รายงาน (ร้อยละ 62.5) แบ่งตามชนิดวัคซีนได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายงาน AEFI ตามชนิดวัคซีนเดือนกุมภาพันธ์ 2554

วัคซีน*	จำนวนรายงาน AEFI		การประเมินสาเหตุของอาการร้ายแรง	
	อาการไม่ร้ายแรง	อาการร้ายแรง	เกี่ยวข้องกับวัคซีน	รอพิจารณาโดยคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ
DTP	7	7	7 febrile convulsion	-
DTP-HB	1	4	1 death, 1 bronchospasm, 2 febrile convulsion	1 death
OPV	14	0	-	-
JE	1	3	3 febrile convulsion	-
MMR	1	0	-	-

หมายเหตุ

* ผู้ป่วยหนึ่งรายอาจได้รับวัคซีนมากกว่า 1 ชนิด

** อัตราการรายงาน คำนวณจากจำนวนวัคซีนที่กระจายไปตามระบบ VMI ขององค์การเภสัชกรรม ซึ่งอาจไม่มีข้อมูลการกระจายในบางชนิดวัคซีน ในบางเดือน ส่วนวัคซีนใช้ขวดใหญ่ตามฤดูกาลคำนวณจากรายงานการให้บริการวัคซีนของสำนักโรคติดต่อทั่วไป

สารบัญ

◆ สรุปสถานการณ์การเฝ้าระวังอาการภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2554	193
◆ รายงานการบาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุจราจรทางบกในเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี พ.ศ. 2552	196
◆ แบบรายงาน ผู้เสียชีวิตจากอุทกภัยและวาตภัย	201
◆ สรุปการตรวจข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ที่ 13 ระหว่างวันที่ 27 มีนาคม - 2 เมษายน 2554	202
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 13 ระหว่างวันที่ 27 มีนาคม - 2 เมษายน 2554	203

วัตถุประสงค์ในการจัดทำ

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์

1. เพื่อให้หน่วยงานเจ้าของข้อมูลรายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา ได้ตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. เพื่อวิเคราะห์และรายงานสถานการณ์โรคที่เป็นปัจจุบัน ทั้งใน และต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการนำเสนอผลการสอบสวนโรค หรือ งาน ศึกษาวิจัยที่สำคัญและเป็นปัจจุบัน
4. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานทางระบาดวิทยาและสาธารณสุข

คณะที่ปรึกษา

นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์ประยูร ภูนาตล
นายแพทย์ธวัช จายน้อยอิน นายแพทย์ประเสริฐ ทองเจริญ
นายแพทย์ดำนวน อึ้งชูศักดิ์ นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร
นายองอาจ เจริญสุข

หัวหน้ากองบรรณาธิการ : นายแพทย์ภาสกร อัครเสวี

บรรณาธิการประจำฉบับ : บริมาต ตักดีศิริสัมพันธ์

บรรณาธิการวิชาการ : แพทย์หญิงดารินทร์ อารีย์ชิตชัย
แพทย์หญิงพิมพ์ภา เตชะกมลสุข

กองบรรณาธิการ

บริมาต ตักดีศิริสัมพันธ์ สิริลักษณ์ รังมีวงศ์ พงษ์ศิริ วัฒนาสุรภิตต์
กรรณิการ์ หมอนพั้งเทียม อรพรรณ สุภาพ

ฝ่ายข้อมูล

สมาน สมบูรณ์รัตน์ พัชรี ศรีหมอก
น.สพ. ธีรศักดิ์ ชักนำ สมเจตน์ ตั้งเจริญศิลป์

ฝ่ายจัดส่ง : พูนทรัพย์ เปียมณี เชิดชัย ดาราแจ้ง

ฝ่ายศิลป์ : ประมวล ทุมพงษ์ อรพรรณ สุภาพ

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ : บริมาต ตักดีศิริสัมพันธ์ อรพรรณ สุภาพ

ประชาสัมพันธ์

เรียน สมาชิก wesr ทุกท่าน

สำนักกระบวนวิชา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับ ASEAN Plus Three Countries ในการเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ของ ASEAN+3 (www.aseanplus3-aid.info) เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านโรคอุบัติใหม่ การระบาดของประเทศไทย

จึงขอเชิญสมาชิกทุกท่าน หากมีผลงานต้องการเผยแพร่ เช่น การสอบสวนโรคระบาด เป็น Abstract / ไขลัทธิสมมุติ (** ต้องเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด**) ในรายงานมีแผนภูมิกราฟรูปภาพได้ (แนบไฟล์ต้นฉบับภาษาไทยไปด้วยได้)

****กรุณาส่งไปที่อีเมล borworn67@yahoo.com ****

โดยใส่ Subject อีเมลล์ว่า: For ASEAN publishing เพื่อผู้รับผิดชอบจะได้คัดลอกผลงานของท่านไปเผยแพร่ในหมู่ประเทศอาเซียนต่อไป

*** การประเมินสาเหตุของอาการร้ายแรง

- ไม่เกี่ยวข้องกับวัคซีน (Unrelated) หมายถึง อาการที่เกิดขึ้นอธิบายไม่ได้ด้วยวัคซีน รวมทั้งระยะเวลาที่เกิดอาการเข้าไม่ได้กับสาเหตุจากวัคซีน

- ไม่น่าจะเกี่ยวข้องกับวัคซีน (Unlikely) หมายถึง อาการที่เกิดขึ้นอธิบายได้น้อยกว่าจะเกิดจากวัคซีน แต่ระยะเวลาที่เกิดอาการอาจเข้าได้กับวัคซีน

- อาจเกี่ยวข้องกับวัคซีน (Possible) หมายถึง อาการที่เกิดขึ้น มีความเป็นไปได้เท่าๆ กัน ทั้งเกิดจากวัคซีน หรือเกิดจากสาเหตุอื่นๆ แต่ระยะเวลาที่เกิดอาการอาจเข้าได้กับสาเหตุจากวัคซีน

- น่าจะเกี่ยวข้องกับวัคซีน (Probable) หมายถึง อาการที่เกิดขึ้น มีความเป็นไปได้ว่าเกิดจากวัคซีนมากกว่าจากสาเหตุอื่นๆ และระยะเวลาที่เกิดอาการเข้าได้กับสาเหตุจากวัคซีน

- เกี่ยวข้องกับวัคซีน (Very likely) หมายถึง อาการที่เกิดขึ้น อธิบายได้ด้วยวัคซีน และไม่มีสาเหตุอื่นๆ

3. การประเมินสาเหตุผู้ป่วยอาการร้ายแรงโดยคณะผู้เชี่ยวชาญพิจารณาสาเหตุของ AEFI ประจำเดือนธันวาคม 2553 - กุมภาพันธ์ 2554 (ตารางที่ 2)

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 AEFI เป็นสิ่งที่คาดได้ว่าจะเกิด ควรมีรายงานอย่างสม่ำเสมอ เช่น อัตราการเกิด febrile convulsion ภายหลังจากรับวัคซีน DTP โดยทั่วไปอยู่ที่ 60 ต่อแสนโดส แต่จากการเฝ้าระวังพบว่ายังมีรายงานต่ำกว่าความเป็นจริงมาก ทุกสถานบริการสาธารณสุขจึงควรดำเนินการเฝ้าระวังอย่างเข้มแข็งให้มากขึ้น เพื่อเป็นการประกันความปลอดภัยของวัคซีนและการให้บริการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค

4.2 การรายงาน AEFI จำเป็นต้องทราบรายละเอียดของการเกิดอาการและรายละเอียดของวัคซีน เพื่อการติดตามความปลอดภัยของวัคซีนแต่ละชนิด แต่ละรุ่นการผลิต จึงกำหนดให้สอบสวนและรายงานด้วยระบบรายงานเฉพาะ ได้แก่ การรายงานตามแบบฟอร์ม AEFI 1 หรือ 2 ไม่ควรรายงานด้วยระบบรายงาน 506 เพียงอย่างเดียว โดยไม่มีการสอบสวนผู้ป่วย

4.3 การรายงาน AEFI ควรรายงานด้วย แบบฟอร์ม AEFI 1 หรือ 2 มายังสำนักกระบวนวิชาภายใน 48 ชั่วโมงนับจากพบผู้ป่วย โดยเฉพาะกรณีร้ายแรงควรแจ้งให้สำนักกระบวนวิชาทราบภายใน 24 ชั่วโมง และรายงานด้วย แบบฟอร์ม AEFI 1 หรือ 2 เพื่อให้มีการเสนอแนะและตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมต่อไป

4.4 ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญพิจารณาอาการภายหลังได้รับวัคซีน

- การสอบสวนทารกเสียชีวิตไม่ทราบสาเหตุ ควรขอส่งศพชันสูตรหากสามารถดำเนินการได้ หรืออย่างน้อยควรตรวจสอบสภาพแวดล้อมการเสียชีวิตให้ชัดเจน เช่น สภาพสิ่งแวดล้อมที่ทารกนอนเสียชีวิต รอยสัตว์มีพิษกัด คราบน้ำนมในปากและทางเดินหายใจ เป็นต้น

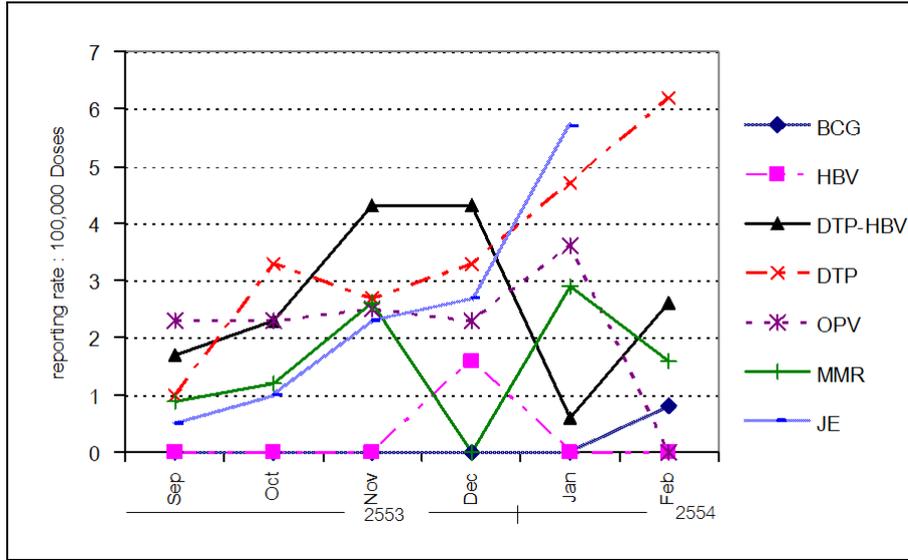
- ทารกที่มีภาวะขาดสารอาหารอย่างรุนแรง ควรแนะนำให้รับวัคซีนที่โรงพยาบาล เพื่อให้อยู่ภายใต้การสังเกตอาการภายหลังได้รับวัคซีน และให้การรักษาโดยแพทย์

แนะนำการอ้างอิงสำหรับบทความนี้

กนกทิพย์ ทิพย์รัตน์, ดารินทร์ อารีย์โชคชัย. สรุปลักษณะการเฝ้าระวังอาการภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2554. รายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ 2554; 42: 193-195.

Suggested Citation for this Article

Kanoktip Thiparat, Darin Areechokchai. Adverse Event Following Immunization: AEFI surveillance, February 2011. Weekly Epidemiological Surveillance Report 2011; 42: 193-195.

หมายเหตุ อัตราการรายงาน AEFI คัดจากจำนวนรายงานที่มีการสอบสวนผู้ป่วยและจำนวนวัคซีนที่กระจายไปตามระบบ VMI ขององค์การเภสัชกรรมในแต่ละเดือน

รูปที่ 1 อัตราการรายงาน AEFI ตามชนิดวัคซีนใน EPI program รายเดือน ปี พ.ศ. 2553 - 2554

ตารางที่ 2 การประเมินสาเหตุผู้ป่วยอาการร้ายแรงโดยคณะผู้เชี่ยวชาญพิจารณาสาเหตุของ AEFI ประจำเดือนธันวาคม 2553 - กุมภาพันธ์ 2554

รายที่	จังหวัด	เพศ/อายุ/ โรคประจำตัว	วัคซีน - วันที่ ได้รับ	วันเริ่มป่วย	อาการ	การวินิจฉัย ของแพทย์	ผลการประเมินสาเหตุ
1	สุโขทัย	ญ. 1 ปี 8 เดือน severe malnutrition	DTP-HB, OPV 10 ก.พ. 54	10 ก.พ. 54	นอนหลับ แล้วเสียชีวิต ไม่ทราบ สาเหตุ	ไม่ได้ไป โรงพยาบาล	Sudden infant death syndrome ไม่สามารถ สรุปสาเหตุได้เนื่องจาก ข้อมูลไม่เพียงพอ
2	ระยอง	ญ. 2 เดือน	วัคซีนรวม 6 ชนิด (DTP- HB-IPV-Hib) 9 มี.ค. 54	10 มี.ค. 54	ไข้ ตัวเขียว หยุดหายใจ เสียชีวิต	Shock with unknown caused	สงสัยภาวะ inborn error แต่ไม่สามารถ สรุปสาเหตุได้แน่ชัด เนื่องจากข้อมูลไม่ เพียงพอ
3	ตาก	ช. 1 เดือน	OPV 15 ธ.ค. 53	15 ธ.ค. 53	ท้องบวม แข็ง คลำได้ ก้อน เขียว เสียชีวิต	ไม่ได้ไป โรงพยาบาล	Unrelated อาการ ผิดปกติที่เกิดขึ้นไม่ สามารถอธิบายได้จาก วัคซีน OPV